

« مراقب باشیم دشمن همیشه و به اشکال گوناگون در کمین است »

مقدمه :

امنیت غذایی و ایمنی غذا از واژه های مهم کاربردی است که امروزه در اسناد توسعه ای به آن پرداخته شده است و از سوی مسئولان به کار گرفته می شود. امنیت غذایی به دسترسی همه افراد یک جامعه ، در تمام ادوار عمر به غذای کافی و سالم برای داشتن زندگی سالم و فعال گفته می شود . در نیم قرن اخیر همزمان با رشد فزاینده جمعیت در دنیا و نیاز بیش از پیش آنان به غذا ، موضوع امنیت غذایی و پایداری آن از اهمیت بسیار بالایی برخوردار شده و بطوریکه جنگهای رخ داده در این سالها بیشتر برای کسب منابع بیشتر و استثمار کشور از طریق غذا صورت پذیرفته است ؛ در کنار پدیده وعوامل طبیعی که سلامت غذایی را تهدید می کنند عامل انسانی دیگری بطور کاملا عمدی و هدفدار رخ نموده که بنام « بیوتروریسم » شهرت یافته برای آشنایی هرچه بیشتر و به بهانه هفته پدافند غیرعامل برآینم مطالبی برای آگاهی هرچه بیشتر همکاران عزیز گردآوری و در چند بخش نسبتاً مفصل تقدیم حضورتان نمائیم . باشد که مورد توجه سروران گرامی قرار گیرد .

پدافند غیرعامل :

پدافند غیرعامل نوعی دفاع غیر نظامی است و به مجموعه اقداماتی اطلاق می گردد که به جنگ افزار نیاز ندارد و با اجرای آن می توان از وارد شدن خسارات مالی به تجهیزات و تاسیسات حیاتی و حساس نظامی و غیر نظامی و تلفات انسانی جلوگیری نموده یا میزان این خسارات و تلفات را به حداقل ممکن کاهش داد .

پدافند غیرعامل به معنای کاهش آسیب پذیری در هنگام بحران ، بدون استفاده از اقدامات نظامی و صرفا با بهره گیری از فعالیتهای غیرنظام ، فنی و مدیریتی است . اقدامات پدافند غیرعامل شامل : پوشش پراکندگی ، تفرقه و جابجایی ، فریب ، مکان یابی ، اعلام خبر ، قابلیت بقا ، استحکامات ، استتار ، اختفا ، ماکت فریبنده و سازه های امن می باشد .

در پدافند غیرعامل تمام نهاده ها ، نیروها ، سازمانها ، صنایع و حتی مردم عادی می توانند نقش موثری ایفا کنند در حالیکه در پدافند عامل مانند سیستم های ضد هوایی و هواپیماهای رهگیر ، تنها نیروهای مسلح مسئولیت برعهده دارند .

پدافند غیرعامل چیست ؟ پدافند غیرعامل به مجموعه اقدامات غیرمسلحانه ای که موجب افزایش بازدارندگی ، کاهش ، آسیب پذیری ، تداوم فعالیتهای ضروری ، ارتقاء پایداری ملی و تسهیل مدیریت بحران در مقابل تهدیدها و اقدامات نظامی دشمن می شود .

در تعریفی دیگر پدافند غیرعامل ، تمهیداتی است که در زمان صلح صورت می گیرد و امروزه مردم نیازمند خدمات متفاوتی بوده و نیز بدنبال محیطی آرام و قابل سکونت درون شهرها با آسایش می باشند و عمده ترین هدف پدافند غیرعامل ، ایمن سازی و کاهش آسیب پذیری زیرساختهای مورد نیاز مردم است که باید با یک برنامه ریزی و طراحی در توسعه پایدار کشور نهادینه شود و برای اصلاح زیرساختهای فعلی راهکارهایی با مهندسی مجدد لازم است .

پدافند غیرعامل به دو بخش پدافند سخت و پدافند نرم تقسیم می شود . در پدافند سخت اقدامات سخت افزاری مثل اقدامات مهندسی پیشگیری ، پیش بینی و کاهش مخاطرات و در پدافند نرم استفاده از تاکتیکهایی است که مشتمل بر برنامه ریزی و آماده سازی سیستم و سازمانهاست .

در آئین نامه اجرایی بند ۱۱ تبصره ۱۲۱ قانون برنامه چهارم توسعه ، پدافند غیرعامل این چنین تعریف شده است : مجموعه اقدامات غیرمسلحانه ای که موجب کاهش آسیب پذیری نیروی انسانی ، ساختمانها ، تاسیسات ، تجهیزات و شریانهای کشور در مقابل عملیات خصمانه و مخرب دشمن و یا کاهش مخاطرات ناشی از سوانح غیرطبیعی می گردد پدافند غیرعامل نامیده می شود .

براساس سیاست های کلی نظام ، ابلاغی توسط رهبر معظم انقلاب پدافند غیرعامل اینگونه تعریف می شود : مجموعه اقدامات غیرمسلحانه ای که موجب افزایش بازدارندگی ، کاهش آسیب پذیری ، تداوم فعالیتهای ضروری ، ارتقاء پایداری ملی و تسهیل مدیریت بحران در مقابل تهدیدها و اقدامات نظامی دشمن می شود.

بخش کشاورزی که مهمترین منبع تأمین کننده مواد غذایی است به شیوه هی گوناگون می تواند مورد تعرض و تهدید قرار گرفته و امنیت غذایی را به مخاطره اندازد « بیو تروریسم » واژه ای است در سالهای اخیر زیاد شنیده می شود در این مقاله برای آگاهی شما نکاتی در این زمینه تقدیم پیشگاهتان می گردد .

بیوتروریسم چیست ؟

براساس تعریف پلیس بین المللی در سال ۲۰۰۷ بیوتروریسم عبارت است از منتشر کردن عوامل بیولوژیکی یا سمی با هدف کشتن یا آسیب رساندن به انسانها ، حیوانات و گیاهان با قصد و نیت قبلی و به منظور وحشت آفرینی ، تهدید و وادار ساختن یک دولت یا گروهی از مردم به انجام عملی یا برآورده کردن خواستههای سیاسی یا اجتماعی .

حمله بیوتروریستی نیز عبارت است از پخش کردن ویروس ، باکتری ، میکروب یا دیگر عوامل بیماری زا و سمی که موجب بروز بیماری و مرگ در میان انسانها ، حیوانات و گیاهان می شود . کشف و شناسایی یک حمله بیولوژیکی سخت و دشوار به شمار می آید .

تاثیرات یک حمله بیولوژیکی به چهار دسته تقسیم می شوند :

- ۱- فیزیکی = بروز بیماری
- ۲- روانی = بروز ترس و وحشت
- ۳- اقتصادی = محدودیت سفر و جابجایی ، متوقف شدن فعالیتهای اقتصادی و کسب و کار
- ۴- زیست محیطی = آسیب دیدن انسانها ، حیوانات ، گیاهان ، آلوده شدن منابع مثل منابع آب .

راههای انتشار عوامل بیولوژیک در یک حمله تروریستی :

این عوامل از طریق جنگ افزارهای گوناگون منتشر می شوند ؛ از جمله بسته های مراسلاتی ، هواپیماهای سبک سمپاش یا بدون سرنشین مخزن دار ، اشیاء و وسایل مصرفی - بهداشتی و آرایشی ، آفات نباتی ، حشرات و جوندگان ناقل و تنقلات مانند شکلاتها. اصولاً جاسوسان و عوامل خود فروخته داخلی می توانند با هر وسیله ای به انتشار میکروب یا فرآورده های کشنده آنها مبادرت نمایند ؛ از این بین مراسلات پستی ، لوازم آرایشی ، البسه های دست دوم ، بسته بندی های صادراتی ، سیگار و تنقلات ، گزینه های مورد توجه هستند. میتوان حجم معینی از اسپور باکتریایی باسیلوس ، آنتراسیس را در پاکت نامه ای ریخت و به مقصد هدف پست کرد . در ترکیب مواد سازنده شکلات ها و تنقلات مواد مضر با تأثیر دراز مدت را قرارداد یا به همراه علفه دامی ، حشرات ناقل بیماریهای دام و طیور را به کشوری فرستاد تا صنایع آن کشور را فلج نمایند .

معمولاً گروه ها و جنبشهای سیاسی و فرقه های مذهبی یا اشخاصی هستند که توانایی تولید و به کارگیری سلاحهای بیولوژیک را دارند . بطور مثال جنبش استقلال طلب قبیله مائو مائو در کنیا از سم برای کشتن مأموران حکومت استعماری بریتانیا استفاده کردند. فرقه مذهبی راجینشی در سال ۱۹۸۴ با آلوده کردن ظروف سالاد یازده رستوران در آمریکا با باکتری (تایفیموریوم سالامونا) موجب مسمومیت ۷۵۰ نفر شدند. در سال ۱۹۹۳ فرقه مذهبی آئوشینریکوی باسیل سیاه زخم را در ناحیه کامپرو در متروی توکیو منتشر کرد.

سرویسهای اطلاعاتی غرب ، متهم اصلی بیو تروریسم :

علی رغم اینکه کشورهای غربی بویژه آمریکا از هر استدلالی برای اتهام زنی به گروههای به اصطلاح تندرو استفاده می کنند ، اما یکی از جالبترین نکات این است که بزرگترین استفاده کنندگان از مواد شیمیایی میکرو ارگانیسم ها و تروریسم بیولوژیکی علیه جان انسانها ، سازمانهای اطلاعاتی کشورهای قدرتمند غربی و رژیم صهیونیستی هستند که از این راه برای حذف بی سر و صدا و بدون ردپای رقبا و مخالفانشان بهره می بردند.

شیوع ابولا : حمایت امریکا از بیوتروریسم :

پایگاه خبری گلوبال ریسرچ در مقاله ای به قلم « جیسون کیسون » نوشت : ما اکنون باز هم می توانیم مطمئن تر از قبل شویم که دولت آمریکا در حال دروغگویی درباره بسیاری از مسائل از جمله شیوع ویروس ابولا است . در حقیقت این مسئله به نوعی یک سیاست در واشنگتن می باشد .

مدیریت بحران و اصول مبارزه با بیوتروریسم :

مدیران نظامی دانشگاهی کشور بایستی در قبال تهدیدات بیوتروریستی به چهار پرسش اصلی پاسخ دهند ! چه کسی ، چه وقت ، چطور و کجا اقدام به چنین حمله ای می کنند ؟ دانستن پاسخ این چهار پرسش کادر دفاعی را پیشاپیش در برابر تهدیدات آماده می سازد و کمک می کند تا منافذ نفوذ بسته شوند . در اینجا اصول پنجگانه ای می توان برای چنین مبارزه ای تعریف نمود :

۱- آگاهی = دانش و آگاهی از روند پدیده بیوتروریسم ، شناخت تهدیدات ، منافذ خطر و کلاً یافتن پاسخ چهار سوال کلیدی فوق ، گام نخست چنین مبارزه ای است .

۲- آمادگی = رسیدن به سطح مطلوبی از توانایی دفاعی با تمرینات و رزمایشها ، دستیابی به علوم جدید ، دستیابی به فناوری نوین تشخیص و دفاع و درمان ، تهیه لوازم و ملزومات چنین جنگ مخفی و ساکتی ، دومین گام مبارزه و دفاع خواهد بود .

۳- مهارت = اعتماد به نفس ، غلبه بر ترس و مهارت در هدایت بحران به سمت عادی سازی شرایط ، سومین و مهمترین گام چنین مبارزه ای است .

۴- شک = متولیان دفاعی کشوری همواره در پنهان و آشکار مورد تهدیدات اجانب است . بایستی به هر پدیده ای حتی پدیده ای که در نگاه اول طبیعی جلوه می کند با نگاه شک بنگرند . چنین نگاه شک آلودی باعث می شود بسیاری از منافذ ورود دشمن باز شناخته شود و اصول ایمنی هرچه بیشتر رعایت گردد . دیگر نباید از کنار هر اپیدمی کوچک و بزرگی به سهولت گذشت .

۵- کتمان و رازداری = وقتی نخستین هدف دشمن از حمله تروریستی ایجاد ترس در مردم عادی است . مهمترین عمل کادر دفاعی آن خواهد بود که از انتشار خبر حمله و شایعه سازی در پیرامون آن خودداری نمایند ، به خصوص کادر درمانی که با مصدومین چنین حمله ای روبرو هستند . از انتشار خبر حمله ، بیان تعداد مصدومین ، نوع بیماری ، بزرگنمایی واقعه نزد مردم عادی و بیان تشخیص ها و علائم بالینی و درمانها در جراید (در بیشتر موارد دشمن از طریق جراید نتایج حمله خود را ارزیابی می کند . به خصوص که خواسته باشد سلاحی جدید را بر مردم بیازماید) جداً باید پرهیز نمود .

آنچه که تقدیم پیشگاهتان شد بخش اول بیوتروریسم بود. در آینده نیز اگر مجالی دست داد شما را بیشتر با این پدیده آشنا نموده و راهکارهای مدیریت و مقابله با بحرانهای ناشی از آنرا بررسی خواهیم نمود . در پایان این بخش یادآور می شود که « دشمن بشریت با هر رنگ و لباسی و به هر شیوه ممکن ، در کمین ماست پس باید به هوش باشیم و به گوش »
گردآورنده : علی راه انجام مدیر شرکت خدمات حمایتی کشاورزی استان تهران .